

SKRÓCONY SPIS TREŚCI

TEORIA DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNEGO

Tom I

RACJONALNOŚĆ DZIAŁANIA A RACJONALNOŚĆ SPOŁECZNA

Wstęp. Rehabilitacja i transformacja filozofii praktycznej (<i>Andrzej Maciej Kaniowski</i>)	IX
Od tłumacza	LXXXVII
Przedmowa do wydania trzeciego	3
Przedmowa do wydania pierwszego	8
I. Wprowadzenie. Sposoby podejścia do problematyki racjonalności	17
1. Wstępna definicja racjonalności	29
2. Niektóre cechy mitycznego i nowoczesnego pojmowania świata	90
3. Odniesienia do świata oraz aspekty racjonalności działania w czterech socjologicznych koncepcjach działania	144
4. Problematyka rozumiejącej interpretacji w naukach społecznych	191
II. Teoria racjonalizacji Maxa Webera	259
1. Racjonalizm zachodni	280
2. Odczarowanie metafizyczno-religijnych obrazów świata i powstanie nowoczesnych struktur świadomości	325
3. Modernizacja jako racjonalizacja społeczna. Rola etyki protestanckiej ...	370
4. Racjonalizacja prawa i diagnoza teraźniejszości	411
III. Pierwsze rozważania wtrącone. Działanie społeczne, aktywność celowa i komunikacja	453
IV. Od Lukácsa do Adorna. Racjonalizacja jako urzeczowienie	555
1. Max Weber w tradycji zachodniego marksizmu	563
2. Krytyka rozumu instrumentalnego	597
Skorowidz osób	653
Skorowidz pojęć	665

Tom II

PRZYCZYNEK DO KRYTYKI
ROZUMU FUNKCJONALNEGO

Nota od tłumacza	XI
V. Zmiana paradygmatu u Meada i Durkheima. Od aktywności celowej do działania komunikacyjnego	3
1. Problem ugruntowania nauk społecznych w teorii komunikacji	6
2. Autorytet sacrum i normatywne zaplecze działania komunikacyjnego	79
3. Racjonalna struktura ujęzykowania sacrum	139
VI. Drugie rozważania wtrącone. System a świat życia	201
1. Koncepcja świata życia i hermeneutyczny idealizm socjologii rozumiejącej	211
2. Zanik sprzężenia między systemem a światem życia	267
VII. Talcott Parsons. Konstrukcyjne problemy teorii społecznej	351
1. Od normatywistycznej teorii działania do systemowej teorii społeczeństwa	360
2. Rozwinięcie teorii systemu	422
3. Teoria nowoczesności	510
VIII. Rozważania końcowe. Od Parsonsa przez Webera do Marksa	543
1. Retrospektywne spojrzenie na teorię nowoczesności Maxa Webera	546
2. Marks a teza o kolonizacji wewnętrznej	597
3. Zadania krytycznej teorii społecznej	669
Skorowidz osób	727
Skorowidz pojęć	735

SPIS TREŚCI

Nota od tłumacza	XI
------------------------	----

Tom II

PRZYCZYNEK DO KRYTYKI ROZUMU FUNKCJONALNEGO

V. Zmiana paradygmatu u Meada i Durkheima. Od aktywności celowej do działania komunikacyjnego	3
(Wstępna uwaga objaśniająca)	
1. Problem ugruntowania nauk społecznych w teorii komunikacji .	6
(Sposób postawienia problemu w Meadowskiej teorii komunikacji. Przejście od interakcji przedczłowieczej zapośredniczonej przez gesty do interakcji zapośredniczonych symbolicznie: przejmowania postawy. Dygresja: Doprecyzowanie Meadowskiej teorii znaczenia z pomocą Wittgensteinowskiej idei stosowania się do reguły. Przejście od interakcji zapośredniczonej symbolicznie do interakcji kierowanej przez normy (działanie w rolach). Komplementarne konstruowanie świata społecznego i świata subiektywnego. Zdanie a postrzeganie rzeczy. Norma i działanie w rolach. Tożsamość i posiadanie potrzeb)	
2. Autorytet sacrum i normatywne zaplecze działania komunikacyjnego	79
(Durkheim o sakralnych korzeniach moralności. Słabości teorii Durkheima. Dygresja na temat trzech korzeni działania komunikacyjnego. Składnik propozycjonalny. Składnik ekspresywny. Składnik illokucyjny. Formy refleksyjnego działania zorientowanego na uzyskanie porozumienia i urefleksyjniony stosunek do samego siebie)	

3. Racjonalna struktura ujęzykowania <i>sacrum</i>	139
(Rozwój prawa i zmiany form integracji społecznej. Niekontraktualistyczne podstawy umowy. Od solidarności mechanicznej do solidarności organicznej. Logika przemian form integracji społecznej objaśniona na przykładzie fikcyjnego granicznego przypadku społeczeństwa w pełni zintegrowanego. Meadowskie uzasadnienie etyki dyskursowej. Dygresja na temat tożsamości i indywiduacji. Numeryczna, rodzajowa i jakościowa identyfikacja osoby: Henrich, Tugendhat. Dwa zastrzeżenia w stosunku do teorii społecznej Meada)	
VI. Drugie rozważania wtrącone. System a świat życia	201
(Wstępna uwaga objaśniająca na temat integracji społecznej i integracji systemowej w nawiązaniu do Durkheimowskiej teorii podziału pracy)	
1. Koncepcja świata życia i hermeneutyczny idealizm socjologii rozumiejącej	211
(Świat życia jako horyzont oraz ukryte podłoże działania komunikacyjnego. Pojęcie świata życia występujące w socjologii fenomenologicznej w świetle teorii komunikacji. Od formalnopragmatycznego poprzez narratywne po socjologiczne pojęcie świata życia. Funkcje działania ukierunkowanego na uzyskanie porozumienia rozpatrywane z punktu widzenia reprodukcji świata życia: wymiary racjonalizacji świata życia. Granice socjologii rozumiejącej, która utożsamia świat życia i społeczeństwo)	
2. Zanik sprzężenia między systemem a światem życia	267
(Społeczeństwa plemienne jako społeczno-kulturowe światy życia. Społeczeństwa plemienne jako systemy samosterowne. Cztery mechanizmy różnicowania systemowego. Instytucjonalne zakorzenienie mechanizmów integracji systemowej w świecie życia. Racjonalizacja a technicyzacja świata życia: odciążenie medium, jakim jest mowa potoczna, dzięki pozbawionym już charakteru językowego mediom komunikacji. Zanik sprzężenia między systemem a światem życia oraz ponowne sformułowanie tezy o racjonalizacji. Koncepcja formy urzeczowienia. Systematyka form urzeczowienia)	

VII. Talcott Parsons. Konstrukcyjne problemy teorii społecznej	351
(Wstępna refleksja nad pozycją Parsonsa w dziejach teorii)	
1. Od normatywistycznej teorii działania do systemowej teorii społeczeństwa	360
(Zarys teorii działania z roku 1937. Woluntarystyczne pojęcie działania. Normatywistyczne pojęcie porządku. Utylitarystyczny dylemat. Problem Hobbesowski. Problem koordynacji działania w warunkach podwójnej przygodności: pierwsze rozstrzygnięcie w kwestii strategii teorii. Teoria działania z początków okresu środkowego. Powiązanie motywacji i ukierunkowań aksjologicznych. O tym, jak kultura, społeczeństwo i osobowość wyznaczają orientacje na wartości. Wprowadzenie „zmiennych wzoru”: drugie rozstrzygnięcie w kwestii strategii teorii. Doprecyzowanie pojęcia systemu i rezygnacja z prymatu teorii działania: trzecie rozstrzygnięcie ważne dla konstrukcji teorii)	
2. Rozwinięcie teorii systemu	422
(Rozwój teorii od czasów <i>Working Papers</i> . Niwelowanie różnicy między integracją społeczną a integracją funkcjonalną. Schemat czterech funkcji i przebieg procesu tworzenia systemu. Dopasowanie „zmiennych wzoru” do schematu czterech funkcji. Przetworzenie wartości kulturowych w cybernetyczne wartości docelowe. Determinizm kulturowy. Filozofia antropologiczna późnego okresu twórczości Parsonsa oraz kruchy kompromis między teorią systemu a teorią działania. Teoria mediów sterowania. Interakcje sterowane przez media odciążeniem działania komunikacyjnego: technicyzacja świata życia. Cechy strukturalne, własności jakościowe i systemotwórczy efekt działania medium pieniądza. Trudności z przeniesieniem pojęcia medium na relacje panowania. Problem nadmiernego uogólnienia: wywieranie wpływu i zaangażowanie w realizację wartości a pieniądz i władza. Parsonsofskie ugruntowanie mediów w teorii działania: uogólnione formy komunikacji a media sterowania)	
3. Teoria nowoczesności	510
(Powtórne usunięcie różnicowania między racjonalizacją świata życia i wzrostem złożoności systemu. Dygresja na temat próby ponownej kantowskiej reinterpretacji Parsonsa)	

VIII. Rozważania końcowe. Od Parsonsa przez Webera do Marksa ...	543
(Wstępna uwaga objaśniająca)	
1. Retrospektywne spojrzenie na teorię nowoczesności Maxa Webera	546
(Weberowska teza o biurokratyzacji ponownie sformułowana w kategoriach systemu i świata życia. Rekonstrukcja Weberowskiego objaśnienia powstania kapitalizmu. Kolonizacja świata życia: ponowne podjęcie Weberowskiej diagnozy nowoczesności. Relacje wymiany między systemem a światem życia. Ujednostonnione style życia i biurokratyczne wyjaślenie politycznego wymiaru sfery publicznej. Marks a Weber: dynamika a logika rozwoju. Tezy podsumowujące)	
2. Marks a teza o kolonizacji wewnętrznej	597
(Realna abstrakcja albo reifikacja społecznie zintegrowanych całościowych układów powiązań między działaniami. Możliwości eksplanacyjne teorii wartości. Niektóre słabości teorii wartości. Model relacji wymiany między systemem a światem życia. Interwencjonizm państwowy, demokracja masowa i państwo dobrobytu. Kompromis w ramach państwa socjalnego. Rozpad ideologii i sfragmentaryzowana świadomość potoczna. Tendencje jurydyzacyjne: cztery fazy jurydyzacji. Jurydyzacja w przypadku interwencjonizmu państwowego: ambiwalencja gwarantowania i odbierania wolności)	
3. Zadania krytycznej teorii społecznej	669
(Spektrum tematyczne wczesnej teorii krytycznej. Momenty, do których nawiązać może teoria działania komunikacyjnego. Formy integracji społeczeństw postliberalnych. Socjalizacja w rodzinie a rozwój Ja. Media masowe i kultura masowa. Nowe potencjały protestu. Teoria racjonalności w kontekście historycznym: odparcie roszczeń fundamentalistycznych)	
Skorowidz osób	727
Skorowidz pojęć	735